

Rođak Miško

Ljerka Jukić Matić,* Ivan Matić†

Ponedjeljak je prijepodne i neobično topla jesen je posebno godila tati Mediću. Sjedio je u svojoj dnevnoj sobi i namakao noge u podgrijanoj morskoj vodi, koje su pun kanistar donijeli s prethodnog ljetovanja, na kojem su bili nešto prije rođenja njihove kćeri. Prozor je bio otvoren, traci sunca

*Odjel za matematiku, Osijek, ljukic@mathos.hr

†Odjel za matematiku, Osijek, imatic@mathos.hr

su mu grijali leđa udobno umotana u plišani kućni ogrtač od hladne imitacije svile. Izvana je dopirala mješavina mirisa šećerne repe i zapaljene gume, a čula se tek zaglušujuća buka posvađanih susjeda. U kući je bilo mirno, Vinko se jedva čujno povlačio po kuhinji, te se tata Medić mogao posvetiti čitanju jučerašnjih novina koje je Vinko posudio na terasi nekog kafića. Nedjeljne vijesti su bile nove i šarene, pune bombastičnih najava nadolazećih poskupljenja, netom započetih ratova diljem svijeta te savjeta o uređenju doma i pripremi teleće jetre na 78 različitih načina. Tata Medić je preskočio dobre, loše i osrednje vijesti te se posvetio proučavanju recepata. Takva mu je vrsta rasonode godila uz jutarnju kavu i namakanje te mu otvarala i apetit, koji je u zadnje vrijeme bio opasno narušen poslovnom situacijom. Kako se poduzeće u kojem je radio još uvijek nalazilo u stečajnom postupku, novi je upravitelj odlučio skratiti i preraspodijeliti radno vrijeme zaposlenika, pa je tata Medić ponedjeljkom radio od 15 do 16 sati, uz pauzu od 30 minuta, kada je bio jedini u golemoj poslovnoj zgradi. Time se štedilo na radnom materijalu i utrošenoj energiji, a najviše na plaćama. Prvih je nekoliko mjeseci uspijevao sakriti novo radno vrijeme od ukućana te uživao provodeći ljetno vrijeme u sjenovitim parkovima i klimatiziranim trgovačkim centrima. No, nakon što su sva radna vremena odlukama vlade, sindikata i profitabilnih udruga postala javno dostupna putem društvenih mreža, portala i reklamnih panoa, za što je trebalo zaposliti tisuće novih administratora, komercijalista, prvostupnika lijepljenja plakata i pomoćnika ministara, mogao je samo priznati kako će veći dio dana biti na raspolaganju za kućanske poslove. Od tada mu je jutro postalo omiljeno doba dana, kada u miru obavlja osnovnu higijenu i proučava popularnu literaturu te je najviše od svega mrzio kada bi ga netko u tome omeo ili prekinuo.

Upravo u trenutku kada se unio u temeljito proučavanje recepta broj 27, kroz otvoreni je prozor do njega počeo dopirati bjesomučni lavež pasa iz susjedstva, popraćen glasnim psovkama susjeda. Odmah je znao kako se radi o prolasku poštara, kojem se valjda više nitko nije osobito veselio. Isplata mirovine na ruke od strane poštara je postojala još jedino kao sastavnica gradskih legendi, a svi veći blagdani su davno prošli pa se mogla isključiti i podjela zakašnjelih čestitki poslanih od strane posljednjih romantičara, te je jadni poštar ovakvim danima unaprijed stigmatiziran kao donosioc loših vijesti i mogli ste se samo nadati kako će zaobići vašu kuću ili sandučić za pisma. Iako je nastojao i nadalje smireno sjediti, šesto je čulo upozoravalo tatu Medića da je ugodno jutro netragom nestalo, potvrda čega je ubrzo stigla u obliku poštarove zvonjave. Duboko je uzdahnuo, pročitao na brzinu još nekoliko recepata, zatim obrisao noge i pedantno vratio vodu u isti stari kanistar, koji je potom spremio u smočnicu pored posuda

sa smrdljivim kompotom. Nakon toga se presvukao, stavio kolonjsku vodu te s Vinkom prokomentirao jučerašnje rezultate baltičkih nogometnih liga. Sada je smatrao kako je spreman suočiti se s poštarom pa je zalio cvijeće, promijenio posteljinu i napokon otvorio ulazna vrata. Poštar mu je, već vidno iziritiran dugim čekanjem pred vratima, samo kratko uručio preporučeno pismo, dajući tati Mediću jedva dovoljno vremena da na obrazac upiše prvo slovo prezimena, nakon čega je odjurio dalje. Tati Mediću nije bilo jasno čemu tolika žurba, ali nova varijanta kratkog potpisa mu se počela baš sviđati pa ju je otišao usavršavati u radnu sobu. Nekoliko sati i nekoliko ispisanih bilježnica kasnije, odlučio je kako je zadovoljan uvježbanim te je namjerio krenuti u izradu novih dokumenata kako bi na njima mogao koristiti novi potpis. Skupljajući papire je shvatio kako pristiglu pošiljku još nije otvorio. Vinko je odmah priskočio s drvenim perorezom kojeg je uvijek nosio u novčaniku te zatim stao viriti bratu preko ramena. Nakon što je nespretno pocijepao kuvertu s tri strane, tata Medić je izvukao papir savršeno presavijen na četiri pravokutnika i polako ga razmotao.

„Moolim????“, otme se tata Mediću. „Što je? Što je? Što je?“, znatiželjno je Vinko propitkivao sa strane, gotovo poskakujući od navale radoznalog adrenalina. „Pa, ne znam točno. Pogledaj...“, predao je bratu list tata Medić. Vinko je pogledao papir pa zatim u tatu Medića, pa još jednom na papir. Otpuhnuo je, kratko sklopio oči, a zatim lagano podigao glavu i konspirativno pogledao tatu Medića. „Miško?“, upitao je tiho. „Miško.“, odgovori tata Medić klimajući glavom. „Neće to valjat.“, komentirao je Vinko odmahujući glavom. „A o čemu se uopće radi?“, upita. „Ne znam još. Pogledaj prvi redak...“, odvrati tata Medić pokazujući na sadržaj pisma, koji je glasio: 2017 – 1; 2 – 5 – 1 3 – 10 – 8 32 – 4 – 4 35 – 6 – 5 73 – 4 – 10 73 – 5 – 7 3 – 3 – 9 38 – 2 – 12 76 – 2 – 2 78 – 2 – 10 41 – 8 – 1 74 – 5 – 2

*Zadatak **

55 – 4 – 10 59 – 4 – 8 76 – 3 – 4 33 – 3 – 19 35 – 8 – 17 57 – 12 – 3 82 – 2 – 10 38 – 8 – 11 60 – 2 – 17 41 – 4 – 6 80 – 4 – 10 47 – 2 – 3 57 – 2 – 6 78 – 4 – 11 6 – 18 – 41 84 – 4 – 9 10 – 6 – 18 41 – 14 – 21.

„Jel opet šifra vezana uz neku knjigu ili publikaciju?“, upita Vinko. „Ma sigurno da je. Al ne znam koju. Ovaj početak 2017 – 1 je indikativan, no koje bi to moglo biti izdanje? Mora se raditi o nečemu za što je siguran da posjedujemo i on i mi.“, razmišljao je tata Medić. „Burda? Dekupaž? Doktor u kući? Mathematical Communications?“, nabacivao je Vinko ideje. „Ma ne, ne bi Miško kopao po takvim stvarima. Poznavajući njega, mora se raditi o nečem znanstveno-popularnom, što nije dostupno na kioscima, a nezaobilazno je u domovima poput našeg. Znam!“, uskliknu tata Medić. „To mora biti Osječki matematički list! Brzo, gdje nam stoje stariji brojevi?!“ Odmah su se ustrčali po kući, tražeći gdje bi časopis mogao biti odložen. „Vinko, pretraži kuhinju, dnevnu sobu i šupu, dok je prekapam po dječjim sobama.“, odlučio je tata Medić. Najprije je u kćerkinoj sobi pretražio police na kojima su stajale radne bilježnice s instrukcija, njih ukupno 704, zajedno s nekoliko spomenara u koje su se upisali svi instruktori. Zatim je preturao po knjigama u sinovoj sobi, koje je na kraju ipak odlučio posložiti po boji, obliku i broju stranica. Pregledavao je starije žurnale po ženinoj i svojoj sobi, s tavana izvukao prašnjave kutije te ozbiljno nadraženih dišnih putova sišao u podrum, gdje je usput pokupio i nekoliko većih Maris Piper krumpira za ručak. Stigao je u kuhinju pun prašine, gomolja i nezadovoljstva, jer časopis nije uspio pronaći. „Vinko, kako potraga?“, upita. „Pa šta ja mljac znam mljac. Počeo sam tražiti po kuhinji i mljac odjednom ogladnio pa sam si složio mljac ovaj sendvič žvak žvak.“, odvratio je Vinko pokazujući na tablu slanine između dva veća komada kruha. Tata Medić odmahne glavom te ode u šupu. Nakon potrage je konačno otkrio časopis između brojeva Mikijeva almanaha i Bleka Stijene. Zatim je sjeo za radni stol, raširio komad masnog papira, uzeo u ruku gušćje nalivpero te krenuo u dešifriranje poruke. „Da vidimo, brojevi bi redom trebali biti stranica, redak te koje slovo po redu treba uzeti, dobro...“, komentirao je sam za sebe te slovo po slovo otkrivao poruku. Kada su slova na papiru otkrila svoje značenje, uzdahnuo je te pozvao Vinka da i on vidi o čemu se radi.

„Očekivano, hehehe.“, reagirao je Vinko. „Lako se tebi kesit. Neće to bit dobro.“, zaključio je tata Medić. Ushodao se s rukama iza glave, pokušavajući smisliti odgovarajuću strategiju. „Treba sve pripremiti, nabaviti, vidjeti gdje ćemo što smjestiti. A kako reći mojima...“, mrmljao je razmišljajući. Vinko je brzo klistuo van, kako bi protegnuo noge i promatrao susjede koji odvlače pse od poštara.

„Pa dobro, a šta se on uvijek tebi javlja. Nisi ti jedini na dispoziciji! Gdje su svi drugi?!“, ljutito je rogorborila mama Medić iste večeri, pedantno čis-

teći nastambu kućnog ljubimca Slađanog koji je veselo grickao rusku salatu. „Znam draga, ali kako da ga odbijem kad čak ne znam niti kako da ga kontaktiram?!“, branio se tata Medić. „Znaš li ti koliko toga se za takvog gosta treba prirediti, pa ga još i trpiti, možda i mjesecima!“, nastavila je mama Medić. „Gdje on uopće sad radi, da li je još na Odsjeku ili u onom časopisu?“, interesiralo ju je. „Nemam pojma, sve je to u vezi njega čudno i teško za pohvatat.“, počeo je priču tata Medić polako i zamišljeno odmahujući glavom. „Sjećam se da je dugo bio na Odsjeku i na Institutu, ali nikako nije bio zadovoljan. Puno je radio, njegova predavanja su uvijek bila dobro posjećena, ali je stalno bio u nekim konfliktima, bar mi je tako nešto pričao. Najprije su mu prigovarali kako mu teoremi imaju preduge iskaze, zatim da se bavi stvarima koje se ne mogu pojasniti ljudima izvan matematike, pa da nema suradnje s privredom i društvom te da ne vozi automobil njemačke proizvodnje. Ma valjda stalno nešto. Kad nije objavljivao rezultate su mu govorili da je džabalebaroš, a kad ih je objavljivao su mu govorili da se bahati te da postoje ljudi koji i više objavljuju, onda je valjda i otišao raditi za taj časopis.“ Mama Medić se naglo uspravi i nadoveže: „Je da, sad se i ja nešto od toga sjećam. Na Institutu mu je nadređeni bio onaj Živadinovskijević, koji ga je čitavo vrijeme držao neprijavljenog te inzistirao da njegovo ime piše na svakom radu. I to kao ime prvog autora, abecednom poretku usprkos. Znaš da je taj lik uredno koristio projekte kako bi odlazio na skijanje i ljetovanje na mondenim mjestima, bilježeći to kao usavršavanja. Istina, usavršio je i veleslalom i ronjenje bez daha, bar se tako branio na sudu, baš u vrijeme kad je i Deša htjela keša.“ „Tako je, nakon toga je previsoki savjetnik Živadinovskijević kao kaznu dobio obavezu da zainteresiranim studentima predaje po dva sata mjesečno, a Miško je morao napustiti Institut bez ijednog priznatog dana radnog staža. Imao je sreće da su ga odmah prihvatili u redakciju, jer su ga poznavali kao jedinog redovitog rješavača nenagrađnih zadataka. Nema više takvih ljudi...“, odluta mislima najednom tata Medić.

„Ali nije on ni tamo nešto predugo radio, zar ne?“, prekine ga u razmišljanju supruga. „Hah, izdržao je nekoliko izdanja, ali onda opet više nije mogao.“, odvrati tata Medić. „Ubijala su ga stalna opsežna redigiranja njegovih članaka, traženje da napravi hrpe prepravki i prilagodbi. A bio je na takav tretman posebno osjetljiv jer je istovremeno drugima nalazio masu pogrešaka i nelogičnosti, koje su bile tolerirane. Zatim je još inzistirao da mu odobre tri kolumne i dvije duplerice u svakom broju, jer je imao gomile ideja za pisanje, pa je tu i došlo do razlaza. Heh, uvijek je previše unosio sebe u posao i nije se zadovoljavao mrvicama s gospodareva stola, kao da nismo iz iste obitelji. Sad više ni ne znam gdje je kasnije sve radio...“

„Kad bi on uopće dolazio? Stignemo li sve priredit?“, interesirala se

mama Medić. „Vjerojatno već sutra ili najkasnije prekosutra. Zbog njegovih alergija sam već odnio kod Vinka sve pernate jakne i jastuke, vunenene džempere i zimske čarape, kao i stare zavjese. Sad možemo stalno imati spuštene rolete. Cvijeće je ionako redom uvenulo pa sam ga prebacio preko ograde na susjedovo kompostište, u kaljićima.“ „To je dobro, tako se barem riješimo dijela otpada. A jel nije susjed tamo još prošle godine posijao travu?“, upita mali Medić koji je upravo stigao s vannastavne aktivnosti aktivnog igranja binga. „Može biti, ali ja mu svako malo bacim preko ograde nešto anorganskog otpada i te trave još nisam vidio. No uvijek me veselo pozdravi mašući stisnutom šakom.“, odgovori tata Medić. „Slušaj, bolje da se i ti baciš na posao.“, upozori sina. „Najbolje je da Miška smjestimo u tvoju sobu, jer tamo ima i krevet i stol i vrtuljak. Zato svakako čim prije u neku drugu sobu odnesi dio svojih školskih stvari. Znaš da je Miško alergičan na društvene znanosti pa sve takve knjige, bilježnice, radne listove, enciklopedije, udžbenike i tablice odnesi što dalje i dobro prozračii sobu. I reci sestri neka svakako materijale s instrukcija i priprema iz matematike ostavi na stolu u tvojoj sobi, to će Miška zabaviti dulje vrijeme. A mi ćemo odmah krenuti u nabavku.“

Tako je i bilo, svi su se uputili u generalno spremanje i kupovinu različitih potrepština. Čak se i Vinko uključio u pripreme te je s tavana skinuo sir s dimljenom plijesni i pretvrde suhomesnate proizvode, dok je iz vlažnog podruma pokupio stare prekrivače i dlakavu posteljinu te ih prenio u bratovu blagovaonicu. Dok su brat i sestra Medić premještali pokućstvo, zračili sobe, krećili kupatilo i dvorište te kosili kuhinju, mama i tata Medić su se podijelili u odlascima u kupovinu. Tata Medić je najprije obišao popravljaoalice porculanskih servisa i escajga, zatim je navratio kod čistača satova s kukavicama, nakon čega je posjetio razbijača vaza. U isto je vrijeme mama Medić posjetila lokalnu klaonicu kako bi od gotovog napravila veresiju i tako obnovila zalihu svježeg mesa kopitara i lopatara, pa je potom otišla do luke i u modernoj ribarnici kupila nekoliko genetski modificiranih hobotnica s po 25 krakova. Naposljetku je utovarila vreće černobilskog brašna, skandinavske kave i aljaškog graha, nakon čega se otišla naći sa suprugom u polupropalom šoping centru. Tamo su u zadnjoj trgovini koja se još odupirala valu zatvaranja kupili skislo mlijeko, jogurt, čvrsti mileram, tvrdi kefir i hladne langošice te se uvečer pretovareni vratili kući.

Najprije je trebalo napraviti mjesta za deponirati sve što su tog dana pribavili, pa su Vinkove stare stvari, dječju odjeću i obiteljske albume prebacili na susjedovu tratinu te stavili kavu i brašno u zamrzivač, a svježe meso i mliječne proizvode na toplo. Kako bi modernizirali kuću, mali Medić je upravo instalirao verziju za gluhoslijepe igre u kojoj biljke brane kuću od zombija, dobivenu za pretpošli rođendan od strica Vinka koji ju je naba-

vio gotovo besplatno. Njegova sestra je televizor okačila na strop kako bi izgledao kao da je montiran na zid, što je smatrala jednim od simbola trendseterstva, kako je i vidjela u predavaonicama za instrukcije. U tome joj je pomogao stric Vinko, koji je izbušio rupe na stropu kroz koje su provukli lance na kojima je televizor visio, jer se ipak radilo od teškom golemom proizvodu starije tehnologije i veće dubine nego dijagonale ekrana.

Malo-pomalo je kuća zasjala novim sjajem pa je tata Medić procijenio kako je vrijeme i da izvuče bolju odjeću. Iz kutka ormara je izvadio noviju vrećastu trenirku, oslobodio ju zaštitnog najlonskog sloja te birao odgovarajuću kravatu, jer je i kod kuće želio biti svečan i uredan, pravi primjer sportske elegancije. Već se opredijelio za nošenje lakastih kućnih papuča, a mama Medić je otresala prašinu s još nekorištenog seta ručnika koje su dobili kao vjenčani poklon. Stric Vinko je donio nekoliko pari čistih čarapa kako bi ih mogao učestalo presvlačiti, kao i pet-šest starijih vesti. Nakon dužeg nagovaranja je ipak pristao spremiti u kantu za miješani otpad vestu s mrljom od masne čorbe koja se nije dala isprati od 1983., unatoč pokušajima s octom, vinom, votkom, kvasinom, sodom i čudesnim praškom Tschišti alles, za kojeg je Švabo garantirao da može očistiti sve osim obraza. Preporuku za taj deterdžent je stric Vinko dobio još krajem 80-ih, kada ga je rasplesani njemački turist nehotice zalio crnom bevandom plešući robotskim pokretima na terasi jeftinog primorskog hotela, odavno zatvorenog na žalost stranih gostiju Metuzalemova godišta i čuvenog promuklog kvarteta koji je svirkom uživo uveseljavao turiste toga kalibra, neprojeno puta svake večeri ponavljajući pjesmu koja veliča ime koje dijele ženska osoba i manja morska luka. Mnogim mještanima i usputnim gostima taj ritam beskrajno iritantno i danas odzvanja u glavi tijekom ljetnih šetnji rivom.

Za kraj su ispraznili većinu kuhinje i blagovaonice kako bi gost dobio potreban komfor te su bili spremni za njegov dolazak. A kakav je to već idućeg jutra dolazak bio! Bila je to svečanost, originalnost i elegancija s kojom se ne mogu mjeriti dodjela nagrada u Cannesu, promocija sveučilišnih prvostupnika, otvorenje poljoprivrednog sajma u Gudovcu i izvlačenje tv binga zajedno. I nije tu bio potreban niti crveni tepih, niti toga, niti gumene čizme niti atraktivna hostesa, sve je to bilo na jednostavan način nadmašeno Miškovim romantičnim realizmom. Pred zoru je naparkirao svoj novi coupe karavan na prilazu kuće obitelji Medić, lagano kliznuo iz njega te polako, kao da lebdi, prohujao do ulaznih vrata. Mirišljiv, uredno počešljan i svježe obrijan, djelovao je kao da se kreće u blagom oblaku kvalitetne kolonjske vodice. Lagano je pokucao veselim, ali odmjerenim ritmom, te strpljivo čekao da mu budući sustanari otvore vrata. Sa svima se srdačno pozdravio te se svakom ponaosob ispričao za moguće neugodnosti i iznenadnu smetnju. Zatim su na red došli pokloni, kojima je ovaj put nadma-

šio samog sebe. Čitavo se susjedstvo okupilo na ogradama svojih dvorišta kako bi što bolje vidjeli fascinantne predmete koje je Miško vadio iz prtljažnika svog automobila. Stric Vinko, koji je već stigao u nezaobilazni posjet, je ispred kuće postavio staru ležaljku za plažu i na nju se udobno izvalio promatrajući zavist susjeda koju nisu mogle prikriti njihove šalice kave, čaja i bezukusnih proteinskih napitaka. Prvo je malom Mediću Miško uručio kolekcionarsku plišanu akcijsku figuru Semira Gerkhana u prirodnoj veličini, koja se do tad nalazila na suvozačkom mjestu Miškova automobila. Mama Medić je dobila ulaznicu za skorašnji koncert domaćeg kvinteta četiri tenora (Cigoj, Bebek, Huljić, Srivastava), za jedno od najboljih mjesta, drugi red stajanje uz pozornicu, odmah iza šaptača nasuprot plastičnim orguljama. Kćerki obitelji Medić je svečano predao potpisane dresove Lise Leslie i Marije Matuzić, idealne za instrukcije iz dvokoraka i driblinga. Uz njih je odlučio pridodati i antikni geometrijski pribor u kojem su, među ostalim, bili veliki šestar od ebanovine, kutomjer od bjelokosti i krivuljar od karbonskih vlakana, sve popraćeno po narudžbi rađenim šarenim kožnim pojasom za alat. Odmah joj je stao tumačiti i novi pristup konstrukciji elipse na milimetarskom papiru, no tata Medić ga je prekinuo nudeći mu doručak. „Dečki, vas dvojicu ću posebno razmaziti! Dođite mi pomoći!“, obratio se Miško tati Mediću i stricu Vinku. Zajedno su otišli do Miškova automobila te polako i oprezno iz prtljažnika izvadili novi kalajisani samovar, bogato ukrašen profinjenim ornamentima. Susjedima se činilo kao da prisustvuju konfisciranju blaga iz Ali Babine pećine. Samovar je svečano položen na kuhinjski element te je pristavljen čaj.

Miško je mirišljavi čaj odmah natočio u nekoliko čajnika te ih raznosio po susjedstvu, na oduševljenje čitavog naselja koje se tog jutra okupilo na granicama svojih posjeda. Uz čaj je susjedima ponudio i prhke kekse iz kućne radinosti, napravljene prema starom obiteljskom receptu kojem bi pozavidio i sam Paul Hollywood. Time je odmah pridobio naklonost čitavog susjedstva, što obitelji Medić nije pošlo za rukom otkad su doselili. Samovaru se u kuhinji ubrzo pridružio aparat za espresso te uređaj za kuhanje turske kave na vrelom pijesku, uz kutije kocki šećera nepravilnog oblika. Malobrojnu je odjeću Miško smjestio u predviđenu sobu, a zatim se bacio na čitanje i gledanje televizije. Kao izučeni barista, naredne je dane kratio pripravljujući tople napitke te iscrtavajući Dynkinove dijagrame na pjeni svježe pripremljene kave, dok su se gotovo svakodnevno svježi kolači hladili na pragu.

„Miško, očito ti dobro ide u zadnje vrijeme.“, reče tata Medić srčuci vruću Blue diamond kavu iz šalice s uzorkom prikaza lova na fazane. „Auto ti je izvanredan, uređaji koje imaš su takvi da nitko iz susjedstva više ne želi ići u lokalnu birtiju kod Gnjidaršića nakon što su vidjeli kakva oprema postoji.

Gdje uopće sada radiš?”, interesirao se tata Medić, koji je zbog Miškovih sposobnosti pripremanja hrane i toplih napitaka sve lakše podnosio nedostatak kućnog mira na koji je bio navikao, pogotovo kad je vidio kako susjedi sline promatrajući Miškove slastice. „Radim od doma, već neko vrijeme. Registriran sam kao slobodni umjetnik i influencer, nisam obveznik pdv-a, recenziram i povremeno objavljujem. Najprije sam povukao sredstva iz EU fondova za samostalne obrtnike bez plana i nešto malo poticaja koje je ministarstvo dijelilo bez ikakvih natječaja, dokumentacije i prijave. Naposljetku sam imao i nešto sreće u nesreći. Naime, poučen ranijim iskustvom, vezanim uz eksperimentiranje s kuhanjem i isprobavanjem raznih kemikalija, uplatio sam solidno osiguranje u provjerenoj osiguravateljskoj kući sa središtem u Mongoliji. Od njih sam ubrzo nakon problema dobio izdašnu naknadu, u vidu bonova za određene specijalizirane trgovine. Iz njih dolazi većina mojih stvari koje ovdje možeš vidjeti.”, pojasni mu Miško te nastavi. „No, znatno je veći problem s renoviranjem stana. Naime, osnovni je uvjet da osiguravateljska kuća mora samostalno obaviti kompletno renoviranje, koje može početi tek nakon detaljnih izvida i izračuna štete. Također, sav materijal, svi majstori i prevoditelji, sve dolazi direktno iz centrale pa to može potrajati.” „Auh...”, izusti tata Medić, kojem je inače vrhunska kava odjednom počela manje prijati.

Ubrzo su se po čitavoj kući nalazili papiri na kojima je Miško nešto prepravljao, podvlačio i uvijek iznova proučavao. Stric Vinko i on su svakodnevno vodili duge rasprave o valjanosti dokaza *abc* slutnje i trenutnom stanju u domaćem sportu, narodnom kazalištu i teoriji kategorija. Miško je pomalo, funkcionalno i funkcionirajuće preuzimao kuću, brinuo se za kuhinju i pazio na čistoću. Držao se postavljenih granica, prema kojima susjedima nije bio dozvoljen pristup u kuću, ali je zato bio rado viđen gost u susjedstvu, uz uvjet da ne smije povesti Vinka. Pokazivao je velik interes za poslove obitelji Medić, zanimalo ga je kojim putem tata Medić ide na posao i zašto se tamo tako kratko zadržava, s velikim je zanimanjem promatrao Vinkovo skupljanje starudija i dovlačenje istih, s mamom Medić je već nekoliko puta bio u pilani, pri čemu je za poklon odnio i panj tortu. Zadnja je dva dana sasvim detaljno proučio sve zapise s instrukcija iz matematike koji su u kući bili dostupni. Pojedininim se elementima i postupcima nije mogao načuditi te je odlučio svoja razmišljanja provjeriti s kćerkom obitelji Medić.

„Imaš li malo vremena?”, upitao ju je na ulazu u njenu sobu. Kćerka obitelji Medić je upravo prepravljala rasporede instrukcija i pripremala roditeljima uplatnice, po jednu za svaki sat instrukcija, bez QR-koda i s obaveznom dodatnom naknadom pri plaćanju. Šušalo se kako su taj posao s uplatnicama pokrenuli upravo moderni aktuari iz velikih inozemnih ba-

naka, jer su nanjušili potencijalno nepresušni profit, odmah nakon što je enorman broj građana počeo prebacivati svoju uštedevinu iz višeg mirovinskog stupa u ekstremno rizične fondove za instrukcije. „Imam, samo sekundu.“, odvrati ona te zatim ugasi tablet, mobitel, laptop, televizor, mobitel, radio, aparat za kavu i mobitel kako bi mogli razgovarati u miru (mobitel je namjerno naveden više puta). „Nego, zanima me zašto sve zadatke ovog tipa rješavate metodom supstitucije?“, upita Miško pokazujući na svežanj papira ispisan nepreglednim morem dosadnih sustava linearnih jednadžbi. „Zar niste radili i neke druge metode?“ „Pa, na instrukcijama su i kolegicama i meni uvijek ovako pokazivali, i kod Zlatne Krede, i individualno, i kod Tomičeva šogora koji je imao prijateljicu koja je skoro upisala matematiku pa se i on u to dobro razumije. Drugačije valjda i ne može, kreneš uvijek od prvog retka pa ubacuješ oznake kao zamjene, redom s , t , u , v , w , y , z , onda ako treba i kombinacije st , tu , ww i tako dalje. Nije tako strašno kad jednom uđeš u štos, ali treba proći dosta primjera. Uvijek nam sugeriraju neka unaprijed uplatimo bar tridesetak sati instrukcija da se ima vremena sve dobro uvježbati. Evo, pokazat ću ti na Instagramu...“, reče kćerka obitelji Medić te počne paliti neke od ranije navedenih uređaja. „Ma pusti to, čekaj malo: zar niste vidjeli metodu suprotnih koeficijenata? A može se i preko matrica, to ti je samo pregledniji način zapisa.“, prekine ju Miško, sada već vidno iziritiran. Kćerka obitelji Medić se podbočila, lagano stisnula oči i uperila pogled u daljinu te u tom položaju duboko razmišljala određeno vrijeme. „Spominjala je profesorica tako nešto, čini mi se.“, prisjetila se napokon. „Ali na satu obično rješavamo zadaću za instrukcije pa nastavu ne možemo sasvim pratiti. Osim toga, svi kažu da nas *instrukcije za život* ionako bolje pripremaju za sve što slijedi. Sjećam se kako je neke zadatke smiješno kratko rješavala, kao da je to neka igra. Svi smo smatrali da to ne može biti ozbiljno, pa bar bi matematika trebala biti dugotrajan postupak uvođenja supstitucija i supstitucija.“ „Daj mi papir i olovku i mjesto za stolom!“, ispali Miško, donese šalicu kave i sjedne za radni stol. Idućih je nekoliko sati proteklo u raspisivanju matričnih zapisa, pojašnjavanju elementarnih transformacija, interpretaciji rješenja te, što je bilo i najmučnije, uvjeravanju kćerke obitelji Medić da je taj postupak zaista ispravan. Kada nije bilo druge, riješio je neke od zadataka i metodama koje su bile obrađivane u sklopu instrukcija kako bi postalo jasno da su konačni rezultati identični.

„Rođače Miško, da li bi imao vremena rastumačiti ovo i mojim kolegama? Sigurno ti ispočetka neće vjerovati, ali pomoći ću ti uvjeriti ih.“, upita naposljetku kćerka obitelji Medić već umornog Miška. Tako su dogovorili da se već sutra u kući okupi čitavo društvo, a za tu prigodu će Miško u dnevnu sobu montirati i nepametnu ploču kako bi sve mogao jas-

nije tumačiti. Sam dogovor nije mogao proći bez brojnih negodovanja. Ne s Miškove strane, njemu je to predstavljalo svojevrsnu rasonodu. Ali mama i tata Medić nisu bili najsretniji takvim razvojem događaja te im je Miško morao obećati uštedu na kćerkinim instrukcijama, uz svježe sendviče prije i poslije posla. Također, i mali je Medić bio razočaran što će Miško provesti dodatno vrijeme sa sestrinim kolegama, koji će zauzeti veći dio kuće, pa mu je Miško zagarantirao da će kasnije zajednički pogledati i njegove zadaće iz komutativne algebre i diferencijabilnih mnogostrukosti. Najglasniji je po običaju bio Vinko, kojem nikako nije bilo jasno gdje bi u to vrijeme trebao gledati bollywoodske romantične sapunice o Ramanujanovim nasljednicima. Tako su dogovorili da će ploča stajati na sredini sobe kako bi se na jednoj strani mogla održavati projekcija sapunice dok će na drugoj strani Miško istovremeno tumačiti metode rješavanja zadataka.

Težak je to dan bio. Trebalo se najprije nositi s tvrdoglavošću, odbijanjem prihvaćanja frontalne nastave i revolucionarnih metoda, a zatim sa stalnim slikanjem selfija, ubijanjem valova napada upornih zombija pomoću nekakvih biljaka čudnih predispozicija te stalnim pogledavanjem na sat zbog skorog početka novog turnusa instrukcija. Miško se opetovano trudio i borio, ostavljajući za kasnije rješavanje Pellovih i drugih diofantskih jednažbi koje su zanimale pojedine prisutne učenike. Trebalo je slomiti njihov otpor, pedagoški zaobići korištenje tableta i mobitela, odgovoriti ih od slikanja, natjerati ih da prestanu naokolo razbacivati prazne limenke energetskih napitaka i namoliti ih da pogledaju udžbenike odobrene od strane Ministarstva zdravlja, obrazovanja i obrane. Na koncu su nekako ipak uspjeli svi prihvatiti neobjašnjivu jednostavnost i lakoću primjene prikazanih metoda, popraćenih veselim zvucima indijske sapunice koji su dopirali s druge strane sobe. Kada su svi otišli kućama, progonjeni mislima kako možda i nije bezizgledno pratiti redovnu nastavu, Miško se potpuno iscrpljen dao u šetnju kvartom. Lokalne su ga medonje pozvale da sjednu kod Gnjidaršića, što je ovaj put rado prihvatio. Odgovaralo mu je malo opuštanja i svakodnevnih razgovora o neredima navijača prije utakmica županijske lige i uvijek iznova prijetecim štrajkovima nezadovoljnih službenika. Zadubljen u brojne papire, stojeći za šankom, Gnjidaršić ih nikako nije posluživao, kao da je čekao da istekne happy hour, koji je kod njega trajao po 12 sati. Dok su se drugi gosti zabavljali dobacujući se kristalnim pepeljarama, Miško je prišao Gnjidaršiću da vidi u kakvim je sad ugostitelj problemima. A pred njim su na šanku stajali rasprostrti virmani, narudžbenice, otpremnice, osmosmjerke, čekovi, rebusi i uplatnice.

„Ne znam što bih ti rekao. Ja sam čovječe krčmar starog kova, u vrijeme kad sam počinjao, uvijek se znalo što ide u blagajnu, a što ispod žita. I lijepo, mic po mic, svi zadovoljni. Račun tu i tamo, tringeld meni, plaća

konobarici, sto kuna ženi, bombonijera inspektoru, desetina crkvi, nešto kroz porez i prirez pa na kraju svi sretni, vuk sit i koza cijela. A sad, pa ko da pišem dvojni doktorat iz ekonomije i nejednakosti. Kako da ja otkrijem gdje što treba proknjižiti, upisati, uvesti, natočiti? Zakon na zakon, uredba na provedbu, pdv na kavu u zrnju, propisi koliko smijem ubaciti vode u vino i obratno. Nema tu više kruha...”, žalio se Gnjidaršić. „Ajde lega, posluži narod dok ja malo prostudiram tu tvoju papirologiju.”, umiri ga Miško te zasuče rukave i sjedne za šank. Bilo mu je to prvi put da u ugostiteljskom objektu sjedi s te strane šanka. Zabavljalo ga je kako sve djeluje drugačije iz te perspektive, koliko je zanimljivo promatrati goste lokala i imati na dohvata ruke sve boce, čaše, šalice i aparat za espresso, iako je njegov osobni bio mnogo noviji i bolji. Čak je i pomogao vlasniku pripremiti sve narudžbe prije nego se prihvatio posla. Gnjidaršić je samo sa strane zainteresirano promatrao kako se Miško udubio u izračune i pravilnike, povremeno napeto hodajući i skupljajući krhotine pepeljara. Razmišljao je kako bi bilo dobro Miška nečim ponuditi, no nije ga htio ometati, a Miško se ionako sam služio sokovima koji su mu se nalazili u blizini, gotovo pri tome i ne podižući pogled s papira koje je proučavao.

Negdje pred zatvaranje, u doba kada bi čovjek obično rado doma gledao televiziju ako bi na barem nekom od programa mogao pronaći gledljivu tematiku, Miško je konačno odložio olovku i gurnuo nekoliko ispisanih papira pred Gnjidaršića. „Gledaj, da su ga zakomplicirali — jesu. Ali računica po tebe na kraju i nije tako loša. Pogledaj svoj cjenik, bar ovaj dio koji si sam prepravljao korektorom i zelenom kemijskom olovkom. Ako prodaš ovih napitaka više od 20, prelaziš u veću zaradu i koristiš ovakav model poreza i potrošnje...”, počeo je Miško detaljno objašnjavati pravila, pokazujući Gnjidaršiću malo na cjenik pa malo na papire u kojima je ucrtao neke tablice, „... a ako prodaš više kave s kiselim mlijekom, onda ide druga marža pa računaj prema ovoj binomnoj formuli. S druge strane, ako točiš pivo koje stoji otvoreno više od četiri dana...” I tako se idućih nekoliko sati nastavljalo Miškovo detaljno pojašnjenje. „Preostale cijene su fiksne, takav je lokalni pravilnik. Znaš da su u ovoj općini takvi zakoni, drugdje stvari nešto drugačije funkcioniraju. Ma to ti je klasičan algoritam, samo ubaciš ulazne podatke na kraju radnog vremena.”, završio je izlaganje Miško. „A koja je složenost tog algoritma?”, upita Gnjidaršić pokušavajući pohvatati konce. „Polinomijalna, mislim.”, odgovori Miško. „Više volim kad je logaritamska.”, zaključio Gnjidaršić, zadovoljno trljajući ruke. Već idućeg jutra je prenio kolegama algoritam koji mu je Miško raspisao, u kratkim crtama i uz sitnu naknadu.

U rano je subotnje poslijepodne Miško uživao kao rijetko kad. Udobno se smjestio u dnevnoj sobi, zavaljen u naslonjač u pidžami s iscrtanim Jacquetovim modulima. Nije se tog dana imao volje presvlačiti, ionako nije nigdje planirao ići, umoran od akcija prethodnih dana, a većina ukućana nije bila doma. Tata Medić je otišao na iznenadno dežurstvo na poslu, mama Medić je od ranog jutra bila u tjednoj nabavci na mađarski zelenoj tržnici, a njihova kćerka je uživala u šetnji uz obližnje zagađeno jezero. Kako je nedavno odustala od dijela instrukcija koje je pohađala, kao i neki njeni kolege, sada je imala viška slobodnog vremena koje je rado provodila na zraku u neposrednoj blizini besplatnog wifi signala. Čak se ni Vinko danas nije pojavljivao, već je u obližnjem kinematografu posjetio cjelodnevni ciklus predratnih filmova postratne tematike. Ipak se radilo o žanru kojeg su nadležna ministarstva i fondovi najradije financirali. Miško je bio oduševljen što je na inače ubitačno lošem tv programu uspio danas pronaći direktan prijenos ranijeg derbija nogometnog prvenstva. U gradu u kojem se igrala utakmica je vrijeme bilo lijepo i sunčano, momčadi su bile raspoložene za igru, posjeta na tribinama je bila razmjerno slaba i tek se povremeno moglo vidjeti kako pripadnici interventne policije primjereno nasilno odvođe s tribina navijače koji su vrijeđali nogometni savez ili nedovoljno agilne aktore susreta. Bila je to prava, tvrda, derbi utakmica, zasad bez po-

godaka, bez prilika, bez pomoći novih tehnoloških pomagala, bez mita i korupcije, ali s mnogo trke, žutih kartona, nesimuliranih prekršaja i propisnog markiranja igrača. Prava šahovska partija, bravura obojice trenera, zaključio je Miško grickajući jutros pečene kekse, one hrskave s dodatkom sasvim malčice đumbira, tek toliko da blago nadražuje nepce. I smatrao je kako mu ništa ne može pokvariti raspoloženje. Ništa, osim nabusitog lica malog Medića, koji se prošetao preko sobe u kuhinju baš u trenutku kada su igrači na terenu slagali modernu ideju dvaju živih zidova na razmaku od par metara prilikom izvođenja slobodnog udarca. Mali Medić je, pomalo odsutna izraza lica i noseći bilježnicu u ruci, izvadio kruh (koji je Miško također rano jutros ispekao, u krušnoj peći jednog od susjeda), otvorio staklenku s domaćom paštetom od tunjevine i bakalara (koju je Miško napravio prošli petak) te počeo mazati pastetu po bilježnici.

Kako je na utakmici lopta zapela u prvog igrača u drugom živom zidu, a skupina gostujućih navijača počela paliti baklje i bacati ih na vatrogasce, Miško je odlučio napustiti svoj udobni položaj. „Hej, što te muči?“, upita malog Medića koji si je baš krenuo praviti dupli espresso. „Ajde sjedi, budem ti ja to složio. Staviti ću ti gore malo hladnog mlijeka, evo može i mala skica oprstenjenog prostora?“, ponudio se Miško, dok je mali Medić zauzima mjesto pored stola. „Daj radije nemoj, ta skica me podsjeća na one s dopunske nastave koji za zadaću samo trebaju obojiti algebarske mnogostrukosti, a ne se ovako mučit kao mi s dodatne.“, nekako nevoljko odgovori mali Medić. „Ok, ok, evo onda samo shematski prikaz jednog Galoisovog proširenja. Čuj, pa dobro je dok se radi o ozbiljnoj geometriji, ne smije nam školstvo zapeti u 19. stoljeću pa da stalno deremo istu kozu i proučavamo neke kvazi-izmišljotine.“, umirivao ga je Miško. „Kakva je to zadaća sad tako problematična? Pa one karakteristične klase si rasturio prošli tjedan, pogotovo Chern-Simmonsove.“, interesirao se. „Ma za ove strukture moramo provjeriti da su faktorijalne domene, ali tu ima toliko raspisivanja. Osim toga, sve su međusobno slične, ali računi znaju biti bitno različiti. Teško mi je natjerati se da to sve radim po definiciji, a treba biti gotovo do ponedjeljka ujutro.“, požali se mali Medić. „Možda bi bilo lakše i zanimljivije provjeriti jesu li domene glavnih ideala?“, predloži Miško. „Kakve to sad veze ima?“, upita mali Medić. „Pa svaka domena glavnih ideala je faktorijalna domena, to valjda znaš!“, iznenadi se Miško. „Nemoj me zezati, nismo tako učili.“, odgovori mali Medić začuđeno. „Možeš to i sam pokazati, ima jedan super postupak koji se bazira na činjenici da se u domeni glavnih ideala svaki rastući niz ideala stabilizira.“, pojasni Miško ukratko. „Mrak, idem to raspisati, mogao bih složiti i neki seminarčić na tu temu.“, odjuri mali Medić raditi dalje.

Miško se zadovoljno vrati na fotelju pred televizorom. Taman je završio

prekid koji je nastao radi bakljade i utakmica je mogla krenuti dalje, samo još da redari razdvoje i otprate sa stadiona pomoćnog trenera i predsjednika kluba koji su se netom prije potukli. Zanimljivo, radilo se o dvojici funkcionara istog kluba. Izgleda da je provincijski mentalitet i tamo prevladao, zaključuje Miško.

„Rođače, mogu danas s tobom na posao?“, upita Miško tatu Medića koji je upravo dovršavao kroasan s maslacem i pritom namještao dvostruki windsor čvor na kravati. „Da te odbacim do grada usput, misliš?“, odvratila tata Medić. „Ma jok, da odem s tobom pa malo vidim gdje radiš. Samo me pofuraj, neću puno smetati. A htio bih izbjeći i Vinka koji će tražiti da nastavimo partiju Goa koju smo jučer započeli, a ne da mi se više puštati mu.“, pojasni Miško. „Kužim, sve jasno. Na brzinu se lijepo obuci da mi ne rušiš autoritet i upadaj u auto. Idem si ja umotat u foliju batac da imam za na poslu.“, izašao mu je ususret tata Medić. U hipu se Miško ubacio u čistu bijelu košulju, kratke plave hlače, pridodao crvenu kravatu, smeđe cipele i sako odgovarajuće boje te uskočio u auto. Tata Medić je pomislio kako mu samo još nedostaje čunj na glavi, a onda je brzo dodao gas kako bi čim prije projurili pored Vinka koji je pristizao noseći društvene igre ispod jedne i novine ispod druge ruke. Moramo primijetiti i kako je potpuno zaboravio na društvene igre kada je kroz nekoliko minuta u kuhinji obitelji Medić uočio rumene, svježe pečene kroasane.

Miško je teškom mukom, dugo vrteći staromodnu ručicu, uspio spustiti prozorsko staklo na suvozačkim vratima. Podvrnuo je rukav sakoa, izbacio lakat kroz otvoreni prozor i uživao u popodnevnoj svježini. „Pa da, njemu je vruće i nosi kratke hlače, dok se ja tu smrzavam i vozim. Najbolje da se još i prehladim, kako ću onda tek dežurati u uredima. Mogao bi bar prestati pomicati retrovizore.“, gundao je u sebi tata Medić dok je Miško namještao unutarnji i vanjski retrovizor kako bi mogao što bolje zjakati naokolo tijekom vožnje. Srećom po tatu Medića, prometa putem gotovo da uopće nije bilo. Recesija je uraganski uzela maha, poslovne zgrade u blizini njegova radnog mjesta su zjapile prazne, a cijena goriva je odavno premašila cijenu kvalitetnog viskija. Putem su od vozila jedino susretali hiperluksuzne limuzine koje su prevozile članove uprave i stečajne upravitelje, no oni su na cestama ionako imali trake rezervirane samo za njih. Kada su stigli, Miškovo se raspoloženje naglo promijenilo. Smrknuo se i stao detaljno proučavati oglase o iznajmljivanju poslovnih i privatnih prostora koji su krasili prizemlja praznih zgrada od stakla i plastike. Šutke se s tatom Medićem uspeo do njegova ureda te sjeo na barsku stolicu pored čeličnog šanka. Neko je vrijeme podbočen razmišljao, dok je tata Medić vrijedno dežurao za svojim stolom. Kada je stiglo vrijeme za pauzu, latio se brižno spremljenog batka te ponudio i Miška.

„Ne bih, hvala. Mislim si nešto da meni to uopće nema smisla.“, odvrati on tati Mediću te započne pripremljeni monolog. „Vi tu dežurate jedan za drugim, svakodnevno, iako se ništa ne događa. Klijenata nema, proizvodnja stoji. Ovo nakrivljeno zdanje od gomile stakla se grije klimati-zacijskim sustavom koji enormno troši struju dan i noć. Cijene najma su vam bezobrazno visoke, a proizvodi nisu plasirani na tržište jer se kao di-oničko društvo ne uspijevate dogovoriti oko maloprodajne cijene. Povrh svega, zbog sjedenja na poslu svi dobivate isplaćene dodatke za odvojeni život, hladni obrok, dodatke za vjernost službi pa još i cipelarinu u obliku borosana s logom firme. Za sredstva se zadužujete i ovakvim tempom se poduzeće neće izvući iz problema. Na stranu što je cijela stara uprava u bijegu i nedostupna, ali valjda imate neka prava osigurana granskim kolektivnim ugovorom. Jesi li ga kad proučio?“ „Pa, i nisam baš.“, odvrati tata Medić boreći se s kosti. „Ali znam gdje ga možemo naći, arhiva je blizu kotlovnice u kojoj nema nikakvih kotlova. Ali ne mogu to sad odmah jer mi pauza traje još dvadesetak minuta.“

I tako su sačekli službeni kraj pauze, nakon kojeg se Miško uputio u arhiv. Tata Medić je ostao dežurati u uredu, za svaki slučaj, jer bolje je imati nego nemati. Miško je brzo iskopao ugovor koji mu je trebao i detaljno ga proučio. Nakon nekog vremena mu se pridružio i tata Medić, čim je isteklo vrijeme njegova dežurstva. Putem kući su u autu živo raspravljali o mogućnostima koje je nudio ugovor. „Ovako ja to vidim, rođače: prema statutu, neprazan skup dioničara može pravomoćno donositi odluke o poslovanju, a dionice su najprije među sobom razdijelili članovi uprave. No, prije nego su krenuli na službene putove u inozemstvo, s kojih se još niti jedan od njih nije vratio, radnicima su jednu plaću isplatili u manjem broju dionica. Time su i radnici postali dioničari. Vlast je tu onda nepotrebno reagirala postavljajući odmah nekoliko stečajnih upravitelja kao voditelje poslovanja, jer su smatrali da drugačije ne možete poslovati. Ali, dovoljno je da napravite sastanak dioničara i odlučite o smjernicama daljnjeg poslovanja.“, izloži Miško svoja razmišljanja. „Slažem se.“, prihvati tata Medić te nastavi „U ugovoru stoji da sastanak treba biti najavljen barem šest dana ranije, u Narodnim novinama i na Njuškalu. Oni koji ne prisustvuju sastanku nemaju pravo glasa, a okupljeni dioničari zajednički odlučuju na sasvim nedemokratski način. S daljnjim poslovanjem se nametnuti upravitelj ne mora slagati, ali je dužan raditi kako dioničari odluče. Probat ću organizirati sastanak za idući tjedan, potražiti ću kolege na društvenim mrežama i u blizini zavoda za zapošljavanje, a oni koji su dionice u međuvremenu poklonili rođacima na vjenčanjima i krštenjima neka ih traže nazad.“ „Još bi trebalo osmisliti optimalnu razvojnu strategiju i svakom prije sastanka kopirati po primjerak ugovora. Također, odmah nakon sastanka bi trebalo

kontaktirati i stečajne upravitelje kako bi čitav postupak mogao odmah krenuti ispočetka.", zaključio Miško ponovno namještajući retrovizore. Zaista, tako je i bilo. Kroz nekoliko dana su donesene nove strateške smjernice, velik dio prostora u pripadnoj poslovnoj zgradi je po niskoj cijeni iznajmljen organizatorima rođendana djece starije dobi, dok su uredi stečajnih upravitelja postali vježbaonice pikada i kriketa.

Idućih su dana počele kiše i Mišku se nije baš hodalo naokolo. Koljena su mu lagano škripala, hlače bi mu se brzo zablatile, a kišobran nije volio nositi. Radije je odlučio provoditi vrijeme u kući obitelji Medić, čitajući, kuhajući i povremeno četkajući kućnog oposuma Slađanog. Vinko je često uletao s prijedlozima da igraju društvene igre, pogotovo one najnovije iz doma umirovljenika, na kojima je znao ponekad u par sati izgubiti i čitavu mirovinu. No jednog je sivog i umornog jutra mama Medić u žurbi na tramvaj zaboravila sa sobom ponijeti sendvič koji joj je Miško bio priredio. A sendvič se sastojao od mekog kruha, majoneze i salamice, te nije mogao čekati njen povratak s posla. Kako se ta kombinacija Mišku nije jela, odlučio je otići do pilane i odnijeti zaboravljeni sendvič mami Medić, unatoč dužoj vožnji tramvajem. „Barem ću putem imati vremena na miru pregledati i vrednovati nove projekte zaklade za život bez znanosti, za starije ekstremno mobilne istraživače bez suradnika.", tješio se. U tramvaju nije bilo previše gužve pa je čak uhvatio i mjesto za sjesti. Sjedala su bila udobna, tvrda poput kamena, grijana poput saune i prljava poput deponija. Vrijeme nije najavljivalo da bi kiša mogla uskoro prestati pa se čitavim putem moglo uživati u šuškanju kišobrana i kabanica, koji su na podu tramvaja stvarali oveće lokve. Osim toga je trebalo i dobro pripaziti na opasne šiljke smještene na vrhovima kišobrana. Tako je Miško do kraja vožnje pretrpio dva uboda u rebra i jedan točno iznad lijevog oka. Izlazeći je u unutrašnjosti primijetio natpis prema kojem se pružatelji usluga javnog gradskog prijevoza oslobađaju odgovornosti od uboda kišobranom, nožem i helebardom.

Kada je stigao u pilanu, tamo je već vladala velika radna gužva i metež. Piljevina i iskre su letjele posvuda, nekoliko trupaca je upravo otpalo s nosača, a reprezentativni uzorci kupaca su isprobavali prototipe čačkalica i konjića za ljuljanje. Prije nego je ušao, obavezno je morao obući zaštitnu radnu odjeću, koja se sastojala od boroleta, karirane košulje i plastičnog dječjeg šljema. Tako uređen se prošetao pogonom do radnog mjesta mame Medić, koja se dosta iznenadila kada ga je ugledala, ali i obradovala sendviču. „Hej, Miško, stigao si nam u posjetu!", veselo ga je pozdravila, a zatim su još kratko prošetali pogonom. Tijekom obilaska je Miško u par navrata stao i zagledao se u strojeve i proizvode, kao da mu neki elementi proizvodnje nisu sasvim jasni. Na izlasku je smatrao kako bi par detalja trebao

prokomentirati s mamom Medić. „Kada bi se napravila mala preraspodjela poslova, učinkovitost bi se mogla bitno popraviti, trenutne dužnosti nikako nisu optimalne. Svakako bi proizvodnja bila efikasnija da trupce vuče više od jednog čovjeka, a da manji broj zaposlenika pregledava nosače za jednu čačkalicu. Osim toga, konstrukcije koje se koriste bi mogle biti znatno čvršće, samo da se prate temeljni geometrijski principi. Kao da se namjerno izbjegavaju pravi kutovi i pakiranja sfera.” Kraj izlaza su se u tom trenutku nalazili i lokalni predstavnici sindikata koji su, usputno čuvši Miškove argumente, odlučili odmah sazvati sastanak i tražiti izmjene u proizvodnom postupku.

*Zadatak ***

Kada se vratio doma, zatekao je Vinka kako sjedi u fotelji namrgođeniji nego inače. Pred sobom je imao raširene papire s dugačkim nizovima brojeva te je Miško pomislio kako se opet bavi postupkom predviđanja brojeva koji će biti izvučeni u basnoslovnom lotu u kojem su na kuglicama bili ispisani i iracionalni brojevi, a hostesa je morala biti emeritus. Vinko ga je pogledao i kratko komentirao „Opet sam sve izgubio...”, pokazujući pritom na svoj prazni plišani novčanik. „A što je sad bilo?“, upita ga Miško. „Navukla me nova igra. Vidi, izgleda sasvim jednostavno, imaš na početku dan niz od 456 iracionalnih brojeva i igraju dva igrača. Naizmjenično uzimaju prvi ili posljednji broj u nizu, a nakon što je neki broj odabran se isti briše iz niza. Tako igra traje sve dok nisu uzeti svi brojevi, a pobjednik je igrač koji je odabrao brojeve čija ukupna suma je veća. Mislio sam da mi je jasno kako ću lako pobijediti, ali negdje nakon stotog poteza mi ja pala koncentracija te sam na kraju izgubio za $\sqrt[5]{3}$. Za poludit, ne smijem ni reći bratu.”, prepričao je Vinko. „Auh, gadno. Ali čini mi se da vidim koja je pobjednička strategija za igrača koji igra prvi.”, otpovrgnu Miško te pojasni Vinku svoju ideju u kratkim crtama. S malom je pozajmicom Vinko tako u idućih par dana uspio vratiti izgubljeni novac, a na Miškov nagovor dalje od toga nije išao.

Atmosfera koja je vladala na izvanrednom sastanku Udruge pružatelja intelektualnih usluga je bila u najmanju ruku komorna. Većina prisutnih je zamišljeno gledala u daljinu ili uporno nešto pretraživala po svojim notesima i dlanovnicima. „Kolege, ovo bi moglo pokrenuti lavinu. Trebamo se zaštititi dok je vrijeme!”, javio se za riječ Zlatna kreda, veliki mogul među prisutnima. „Broj polaznika nam počinje opadati, što je nedopustivo. Uz plaćanje najma, suncobrana, svih banaka koje očekuju svoje naknade, profit se počeo znatno smanjivati.”, nastavio je. „Što će tek biti kada nas pritisnu i gramzivi ravnatelji, pa djelatnici javnog prijevoza i keterinzi koji konstantno dižu cijene?”, uključio se sada i drugi član udruge. „Uvijek smo bili složni u tome da ukoliko dođe do ovakve situacije moramo promptno reagirati, prije nego nam dugovi dođu na naplatu. Ako želite, možemo

početi otpuštati studente, ali oni su nam najjeftinija radna snaga.”, komentirao je treći član. „Drugovi, najvažnije je da shvatimo i saznamo tko ili što je uzrok svega toga. Broj upisanih se nije mogao početi smanjivati sam od sebe, netko ili nešto je to moralo potaknuti. Krenimo od toga.”, zagrmio je na kraju Zlatna kreda.

Kada je tajnica donijela sok od bazge i čaj s mirodijama na sastanak članova Ureda za oduzimanje sredstava malim i srednjim obrtnicima pri gradskoj vlasti, odmah joj je bilo jasno kako se zbiva nešto sumnjivo i značajno. Njihova su lica, znatno otečena iznad prečvrsto svezanih kravata, odavala mješavinu zbunjenosti, očaja i prezira. Redoviti sastanak, koji se održavao u tajnoj prostoriji skrivenoj iza zida prekrivenog autoportretima bivših, sadašnjih i budućih vijećnika, je proticao u ozbiljnom tonu. Predstojnik ureda je najprije izvijestio sve članove kako se intenzivno radi na tome da svi dobiju besplatno parkiranje u svim dijelovima zemlje, a zatim je prisutnima pročitao i zadnje financijsko izvješće, prema kojem su prihodi od uzimanja poreza, ovrha i naplaćivanja kazni znatno smanjeni. „Unatoč tome što je na posljednjem paketu zakona rađeno ukupno pedeset sedam godina, pojavio se način na koji poduzetnici uspijevaju platiti minimalne iznose poreza, te ih još pritom ne možemo niti kažnjavati u nerazumnoj mjeri, unatoč podmićivanju nadležnih tijela. Sramota je kakva su vremena došla. Prema pričama naših uhoda, među poduzetnicima kruži postupak za pravilno popunjavanje potrebne dokumentacije, nekakav alhotiram.”, komentirao je predstojnik. „Valjda lagoritam.”, prekine ga oporbeni član. „Ipak sam ja preko noći stekao titulu prvostupnika, odmah nakon prestanka obnašanja čelnih dužnosti u prošloj vlasti.”, ustvrdio je. „Kako god, ovako svakako više ne može.”, nastavi predstojnik. „Svakako moramo pod hitno pripremiti novi paket zakona. To će učiniti mlađi kolege i njihova budućnost će ovisiti o tome.”, pri tome je pokazao prstom na nekolicinu mlađih djelatnika. „Ali ako već znaju kako poslovati prema pravilniku koji je tako brižno i pohlepno pripreman, neće li brzo savladati i novi pravilnik?”, upita jedan od njih. „E mlađiću, zato ćemo najprije ispitati kako su uspjeli svladati stari pravilnik.”, poklopi ga predstojnik.

U najmračnijem zakutku zbornice se skupila nekomutativna grupa nastavnika, od kojih su neki odsutno pučkali svoje elektronske cigarete na plin, dok su drugi nastojali revno na društvenim mrežama objaviti najnovije dogodovštine iz rada s učenicima, hraneći se lajkovima. Jedan od njih je napeto hodao gore-dolje te naposljetku bijesno tresnuo mobitelom o mekanu fotelju, svu progorenu od opušaka. „Ne može to tako!”, uzviknuo je. „Ne mogu niti smisliti što bih objavio, sramota, ovo je prvi put da mi društvena mreža zjapi prazna.” Drugi su nastavnici počeli kimati glavama u znak odobravanja, jer su i sami imali sličnih problema. Većina njih je

samo reciklirala starije objave i došli su u kreativnu blokadu. „Otkad su si pojedini učenici dopustili da traže jednostavnije načine rješavanja, moram se za nastavu pripremati daleko detaljnije i intenzivnije. Otkud im samo takve ideje? Pa ako im pokažem jedan postupak, jel toliko bitno što se može i jednostavnije riješiti?“, nastavio je ljutiti nastavnik. „S takvim se situacijama susrećemo možda jednom ili dva puta u karijeri.“, ustvrđi stariji nastavnik. „S takvim se problemima treba znati nositi. Najprije, svakako je pozitivno da se pobudio dodatni interes za samostalno istraživanje pa se sve automatski može utrpati i pod projektnu nastavu. Ali, trebamo biti jako oprezni da situacija ne bi izmakla kontroli, takve stvari znaju brzo eskalirati. Dragi kolege, meni iskustvo govori da treba tražiti uzrok ili katalizator, a onda krenuti induktivno ili kontradikcijom.“, zaključio on, uz tiho odobravanje svih prisutnih, čak i spremačice koja je upravo na zborničkoj ploči prepravljala jednadžbe nejednolikog gibanja s kompleksnim koeficijentima.

Separe jednog od vodećih gradskih restorana je bio krcat. Ne samo što je bio zakrčen janjcem, odojkom i hrpama smrdljivog sushija te pljesnivim sirevima i trendovskim napitcima (naručenim prema naputcima najnovijih izdanja časopisa za trendovske manire), već se tu nagurala i čitava hrpa poslovnih ljudi u odijelima skrojenima po mjeri, neviđeno zašiljenim cipelama koje su iz određenog kuta podsjećale na sabljarku, nakinđurenim personaliziranim sunčanim naočalama i ručnim satovima brojčanika veličine tanjura za čorbuljak. Upravo se vodila rasprava o trenutnoj situaciji u tvrtkama gdje su ti poslovni ljudi radili kao stečajni upravitelji, njihovi pomoćnici i zamjenici. Svi su bili iznenađeni nedavnim promjenama u načinima poslovanja, preuzimanju kontrole od strane dioničara i neviđenoj pojavi prema kojoj oni nisu više o svemu potpuno samostalno odlučivali. „Ljudi, razumijete li vi ozbiljnost položaja u kojem se trenutno nalazimo?“, pitao je jedan od njih, u tamnosivom odijelu maslinaste boje, s bliješćeće zlatnim gumbima, držeći u ruci čašu bambusa napravljenog od barikiranog plavca. „Razumijete li da bismo mi mogli, postati, ako vlast shvati kako se posao razvija, čak i...“, malo je zastao, gutajući knedlu dok su mu se oči orosile „... suvišni...“ Separeom se protegnuo uzdah epskih razmjera. Rijetko kad su na jednom mjestu istovremeno provedene tolike računice kao tada, čak niti na takmičenjima iz matematike. Bilo je tu mnogo dodataka i dnevnica za dodati pa oduzeti, potencijalni gubitci su postajali jasniji te su svi spoznali kako nešto moraju poduzeti. „Možda da nekako iskopamo kako se uopće pojavila ideja za proučavanjem temeljnih ugovora?“, predloži jedan od prisutnih, koji čak više nije imao volje niti navaljivati na janjetinu. „Da probamo stvari dubinski pretresti, napraviti si manevarski prostor i prikazati se kao posebno korisni? To dobro zvuči.“, zaključio jedan od najreno-

miranijih prisutnih, poznat kao rekorder u uništavanju poduzeća i broju osvojenih poduzetničkih priznanja.

U tajnoj podzemnoj brvnari u neposrednoj blizini pilane su se uvečer sastali direktor pogona, ravnatelj propagande, umjetnički direktor i kantautor. Niti jednom od njih se nisu svidale nove ideje sindikalnih predstavnika, koje su se pokazale kao vrlo efikasne u unaprijeđenju proizvodnje. „Glupost, kakav je to arhaizam, pa gdje to više ima?“, pjenio su umjetnički direktor mašući papirima s nacrtima. „Ma može to biti i jednostavnije i efikasnije i produktivnije, ali što vrijedi kad je ružno! Ružno, ružno, ružno!“, stao je ponavljati unedogled. „Kakav sad pak pravi kut, pa mi smo prvi krenuli s gradnjom u ausvinkl. Na kraju krajeva, to je i lakše, sve je dobro kako god da staviš, ide brzo i honorari samo legnu.“, nadovezao se ravnatelj propagande, popraćen kantautorovim šuštanjem. „Definitivno ovakvo stanje po nas nikako nije dobro, prave nas majmunima i ispadamo loši organizatori. E to ne može tako!“, počeo je sada grmiti direktor pogona. „Stat ćemo tome na kraj, ipak smo mi izgradili ovu pilanu koju su, istina, gradili drugi prije nas. A ti više prestani ponavljati da je ružno, a ti stani s tim šuštanjem!“, izderao se. „Takvih ideja više ne smije biti i moramo ispitati odakle im uopće najednom takvo znanje. Krećemo u akciju odmah sutra, moramo čim prije prikupiti sve dostupne informacije.“, zaključio on raspravu.

Dnevne novine, blagi čaj, jeftini konjak i oštećeni domino nisu bili u prvom planu društvene prostorije doma umirovljenika Alef Nula valjda po prvi put od njegova osnutka. Glavni je osnivač, stariji gospodin koji je imao veći broj godina od naziva samog doma, bio izuzetno namrgođen. „Nisam ja preživio seljačku bunu, dva rata (a mogao bih i treći), izum struje i njene redukcije, pa da sad gubim kao kakav balavac! Uživo sam slušao postavljane Hilbertovih problema, a sad mi se tu najednom petljaju nekakve pobjedničke strategije. Pa gdje je tu draž igre? I posebna draž uzimanja mirovina iz džepova drugih? Pogotovo onom davežu Vinku i takvima.“ „Kakav lavež, kojim staklima?“, upita starčić koji je sjedio malo podalje i pokušavao namjestiti slušni aparat. „Uh, srce će me strefiti, pufff po jubilarni šezdeset osmi put, pufff od sveg stresa pufff.“, stenjao je jedan puniji umirovljenik. „Gledajte, kod nas se igra do srčanog ili moždanog udara, nema trećeg i zato treba osigurati prirodni tijek igre. Ako se slažete, pokušat ću izvući iz Vinka odakle mu sve te ideje u zadnje vrijeme. Mislim, oduvijek je on bio oštroman, ali sad ga najednom pretjeruje.“, predloži ugladjeni član u jednom od boljih šlafroka, popraćen podizanjem brojnih štapova i slušnih aparata u znak odobravanja.

Udruga pružatelja intelektualnih usluga, Ured za oduzimanje sredstava malim i srednjim obrtnicima, zbornica, separe, brvnara, dom umirovlje-

nika, svugdje se uskoro moglo čuti otprilike isto: „Tko?! Miško?! Tko je to, otkud?! Aha, samo u posjetu. Onda mora nestati. Otići čim prije! Kako nema gdje? To se da srediti. Ima i drugih zainteresiranih? Možda bi se mogli udružiti.“

Dobrotvorne akcije koje su za cilj imale ekspresno rješavanje Miškova stambenog pitanja su se ubrzo zakotrljale poput lavine. Nastavnici su organizirali projektnu nastavu domaćinstva, obrane i zaštite u sklopu koje su učenici masovno pekli masne kolače s debelim slojem kreme nakaradne boje, pune šećera koji je hruskao pod zubima. Polaznici instrukcija su te kolače zatim prodavali po kućama, zgradama, tržnicama, knjižnicama i ispred slastičarni, u obećanu zamjenu za sat besplatnih instrukcija. Babe su kutije i kutije kolača nosile prodavati po domovima zdravlja i bolnicama, gdje su uvijek mogle nesmetano ući, te u rano jutro po tramvajima i autobusima. Na kraju su najviše skupili od liječnika i medicinskih sestara, kojima je to bio jedini način da ih se riješe kako bi prestali gnjaviti pacijente. Brzo se pojavio širok asortiman drvenih proizvoda sa specifičnim oznakama #PomozimoMishku, te su se mogle kupiti drvene boce, čaše, podmetači i knjige, a čitav bi prihod od prodaje išao za pomoć Mišku. Menadžeri i stečajni upravitelji su pokrenuli kampanje na društvenim mrežama, u šarenim tjednicima, lokalnim televizijskim i radijskim postajama, a organiziran je i humanitarni koncert, na kojem su nastupali i renomirani strani glazbenici čiji spotovi su se znali često prikazivati na programu VH2 Smeće. Sve potrebne prostore je u jednom potezu oslobodila lokalna vlast, uključivši u dobrotvorni rad i kompletne podmlatke vladajućih stranaka. U jednom dijelu kampanje je Miško prikazivan kao istaknuti član društva, genijalac kojem je potrebna pomoć i krov nad glavom, dok je u drugom dijelu prikazivan kao običan svakodnevni junak s kojim bi se svatko mogao identificirati. Ciljajući na osjetljive skupine, poput alergičara, gluhoslijepih, liječenih alkoholičara, somnambulista i linearnih algebraičara, udružene su snage brzo skupile dovoljno sredstava da se za Miška u njegovu gradu iznajmi na duže vrijeme kvalitetno uređen stan te da mu se također kupi i vikendica uz jezero u blizini grada, ukoliko bi mu se javila želja da povremeno napusti grad.

Kada je sve bilo spremno i uređeno, nakon što je na svečanoj ceremoniji primio ključeve novih nekretnina, Miško se polako spremio i ponovno prepustio članovima obitelji Medić njihovu kuću na nesmetano korištenje. Čitavo susjedstvo ga je došlo ispratiti i pozdraviti se s njim, kako bi pokazali da im je drago zbog njegova dolaska i da bi pokušali uhvatiti koji od mafina koje si je netom ispekao za put. Jedino Mišku nikako nije bilo jasno zašto su najednom pokrenute tolike humanitarne akcije s ciljem da mu pomognu. Na kraju krajeva, on to nije niti tražio, ali tješio se kako su

humanost i ljudska dobrota pod posebnim uvjetima često bezgranične. To je bila jedna od rijetkih asimptotika koju si nije mogao sasvim razjasniti.

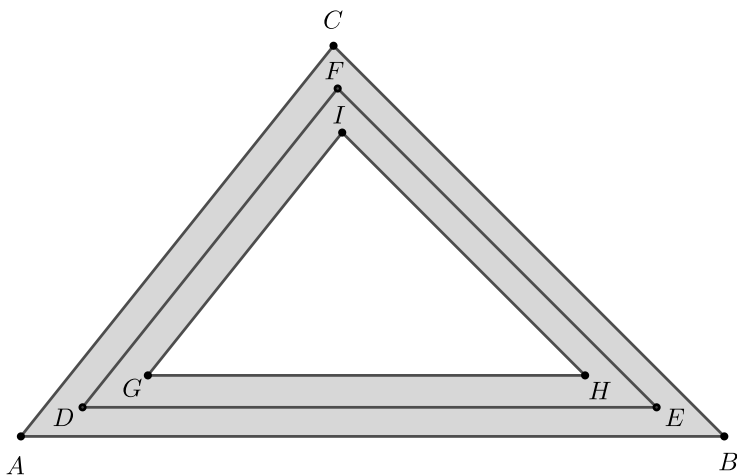
U nastavku slijede zadatci koje je rođak Miško morao riješiti.
Zadatci s instrukcija:

Zadatak 1. Zbroj nekog prirodnog broja, njegovog kvadrata i drugog korijena iznosi 276. Koji je to broj?

Zadatak 2. Zbroj sedam uzastopnih dvoznamenkastih brojeva neće se promijeniti ako znamenke brojeva zamijene mjesta. Koji su to brojevi?

Zadatak malog Medića iz predmeta *Matematičke paraolimpijade*:

Zadatak 3. Koliko iznosi osjenčana površina između trokuta ABC i GHI na slici 1, ako su odgovarajuće stranice sva tri trokuta paralelne? Stranice trokuta ABC udaljene su 1 cm od stranica trokuta DEF , a stranice trokuta DEF udaljene su 1 cm od stranica trokuta GHI . Duljine stranica trokuta DEF iznose redom 5 cm, 6 cm i 7 cm.

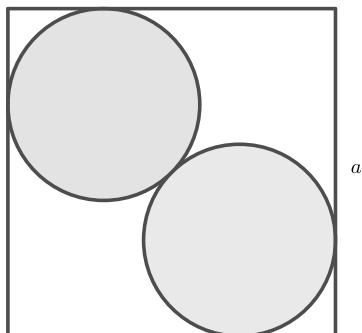
Slika 1: Trokut

Zadatak koji Gnjaršić nikako nije mogao shvatiti:

Zadatak 4. Ako na satu trenutno piše 10:45 h, koliko sati će biti 143 999 999 995 minuta od sada?

Zadaća iz pilane:

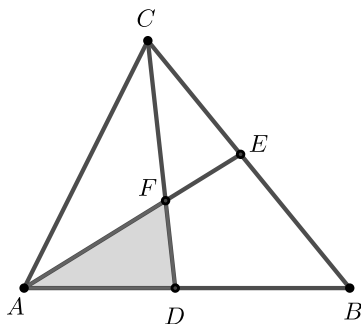
Zadatak 5. U kvadrat stranice duljine a upisane su dvije sukladne kružnice kao na slici 2. Koliko iznosi površina osjenčanog dijela?

Slika 2: Kvadrat

Zadatak s kojim je gnjavio stric Vinko:

Zadatak 6. U trokutu ABC simetrale kutova $\angle BAC$ i $\angle ACB$ sijeku se u točki F (slika 3). Odredite omjer površina trokuta ABC i trokuta ADF , ako su $|AB| = 7$ cm, $|BC| = 8$ cm i $|AC| = 6$ cm.

Slika 3: Simetrala kuta

Ilustracije za priču izradila Antonija Magdić, studentica 2. godine diplomskog studija Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku, Odsjek za vizualne i medijske umjetnosti, modul slikarstvo